

**Nederlandse Vereniging
voor Rechtspraak**

De Minister van Justitie
Mr. E.M.H. Hirsch Ballin
Postbus 20301
2500 EH Den Haag

Datum: 13 mei 2008
Uw kenmerk: 5537336/08
Ons kenmerk: B2.1.8./1548/BM
Bijlage(n): -
Onderwerp: Wetsvoorstel tot wijziging van de Wegenverkeerswet 1994 in verband met de aanpassing van de vorderingsprocedure en de invoering van het alcoholslotprogramma

Geachte heer Hirsch Ballin,

Bij brief van 8 april 2008 met bovengenoemd kenmerk verzocht u, mede namens de minister van V&W, de Nederlandse Vereniging voor Rechtspraak (NVvR) advies uit te brengen over het concept-wetsvoorstel tot wijziging van de Wegenverkeerswet 1994 in verband met de aanpassing van de vorderingsprocedure en de invoering van het alcoholslotprogramma.

De reactie die u hieronder aantreft is voorbereid en vastgesteld door de Wetenschappelijke Commissie van de NVvR.

Algemene opmerkingen

Het wetsvoorstel staat in het teken van het vergroten van de verkeersveiligheid. Het belangrijkste voorgestelde instrument is een technische voorziening, het zogenaamde alcoholslot, te installeren in het voertuig (personenauto) van een bestuurder, die zich aan een ernstige vorm van rijden onder invloed heeft schuldig gemaakt. De NVvR onderschrijft, vanzelfsprekend, het belang van bevordering van de verkeersveiligheid. Niettemin vallen over dit voorstel enkele opmerkingen te maken.

De NVvR vraagt allereerst aandacht voor het feit dat de voorgestelde technische voorziening een voor de verkeersveiligheid ongewenst neveneffect kan hebben. Uit de concept-memorie van toelichting (p. 6) blijkt dat niet alleen aan het begin van een rit met het voertuig met een alcoholslot moet worden geblazen, maar ook, met onregelmatige tussenpozen, onderweg. Het alcoholslot geeft daartoe een signaal af, waarna de bestuurder een aantal minuten de tijd heeft om "op verkeersveilige wijze" hieraan gehoor te geven. Dat lijkt erop neer te komen (de memorie van toelichting werkt dit niet uit; op p. 16 wordt slechts gemeld dat inbouw in een vrachtwagen "bijvoorbeeld met gevaarlijke stoffen" ongewenst is) dat het voertuig binnen korte tijd tot stilstand moet worden gebracht, waarna (opnieuw) de ademproef moet worden afgelegd. Het moge duidelijk zijn dat dit in drukke verkeerssituaties of op plaatsen waar

bezwaarlijk kan worden gestopt (op bruggen, autosnelwegen e.d.) tot verkeersonveilige situaties kan leiden. Dit effect geldt voor iedere bestuurder, óók voor medegebruikers van de auto met een alcoholslot die *geen* alcoholverkeersdelict hebben gepleegd (concept-memorie van toelichting, p. 18).

Vanuit de dagelijkse praktijk van de straftoemeting valt op te merken dat een ontzegging van de rijbevoegdheid zeer verschillend kan uitpakken, al naar gelang de betrokkene voor zijn werk of voor zijn verplaatsingsmogelijkheden – zoals lichamelijk gehandicapten – van autovervoer afhankelijk is. Hetzelfde probleem doet zich voor bij de voorgestelde invoering van een alcoholslot. De beperking tot het besturen van personenauto's (concept-memorie van toelichting, p.15/16) betekent in feite, dat beroepschauffeurs voor de duur van het alcoholslotprogramma, dus twee volle jaren, hun werkring als zodanig verliezen. Dit komt bovenop een eventuele ontzegging van de rijbevoegdheid, óók als die ontzegging vanwege bijzondere persoonlijke omstandigheden beperkt zou blijven tot het besturen van personenauto's. Hiertegen kan worden ingebracht dat de betrokkene dit gevolg aan zichzelf te wijten heeft. Dat argument neemt niet weg dat, zowel vanuit het oogpunt van rechtsgelijkheid – in dit geval zouden ongelijke gevallen gelijk worden behandeld en ook dat kan onrechtvaardig uitwerken - als vanuit het oogpunt van een op de persoon toegespitste straftoemeting, vraagtekens te zetten zijn bij de inflexibiliteit van het voorgestelde systeem. Het laat zich aanzien dat verzoeken om, in voorkomende gevallen, uitzonderingen te maken op het bord van de rechter zullen belanden.

Daarbij komt, dat de kosten van deelneming aan het alcoholslotprogramma aanzienlijk kunnen zijn. Het gaat om het huren van de technische apparatuur, het begeleidingsprogramma en administratieve kosten. Deze kosten komen voor rekening van de overtreder. Dat laatste is begrijpelijk vanuit de gedachte "de vervuiler betaalt". Aan een goede uitvoering van de maatregel kan in de weg staan dat een (mogelijk) niet onaanzienlijke categorie overtreders niet over de financiële middelen beschikt om deel te nemen aan het alcoholslotprogramma. Hierdoor kan het draagvlak voor de voorgestelde regeling wegvallen of de verleiding toenemen om zonder geldig rijbewijs in een gewone auto te gaan rijden. De NVvR pleit ervoor, dat onderzoek naar dergelijke mogelijke effecten wordt gedaan.

Effecten voor de rechtspleging

De NVvR is verzocht in haar advies in het bijzonder in te gaan op de (mogelijke) aan het concept-wetsvoorstel verbonden consequenties voor de rechtspraak. De NVvR gaat ervan uit dat in door de Raad voor de Rechtspraak en het College van Procureurs-Generaal uit te brengen adviezen aan dit aspect reeds aandacht zal worden besteed. Niettemin wil de NVvR wijzen op enkele mogelijke effecten.

Indien en voor zover de dreiging van een alcoholslot-maatregel bestuurders weerhoudt van het rijden onder invloed, zal sprake zijn van een vermindering van het aantal daarop betrekking hebbende strafzaken. Of dit effect zich daadwerkelijk zal voordoen, laat zich moeilijk voorspellen. Daartegenover staat een nieuwe categorie van geschillen die de rechter zal bereiken. Op een enkele uitzondering na, zal tegen een beslissing van het CBR om in het kader van de vorderingsprocedure een alcoholslotprogramma op te leggen bezwaar en beroep mogelijk zijn (concept-memorie van toelichting, p. 13). Gelet op de grote belangen die voor de betrokkene op het spel staan kan verwacht worden, dat van deze mogelijkheden veel gebruik zal worden gemaakt. Ook krijgt de verdachte van dit type delict een groter belang bij het aanwenden van rechtsmiddelen in de flankerende strafrechtelijke procedure.

Daarnaast valt nog het volgende effect te signaleren. Aan de Wegenverkeerswet 1994 worden enkele strafbaarstellingen toegevoegd:

- handelen in strijd met het nieuwe negende lid van artikel 9
- handelen in strijd met de nieuwe artikelen 132j en 132o.

In de concept-memorie van toelichting wordt geen indicatie gegeven van het extra aantal zaken, dat dit voor Openbaar Ministerie en de strafrechter zal opleveren. Aangezien niet wordt voorzien in intensivering van politiecontroles (Memorie van toelichting p. 5, p. 28) zal dit aantal beperkt blijven.

Waar het wetsvoorstel *niet* in voorziet is de aanpak van frauduleus handelen. Het risico bestaat dat – meer dan alleen in een incidenteel geval - geknoeid zal worden met het alcoholslot zelf (vgl. de recent aan het licht gekomen fraude met taximeters) of met de flankerende maatregelen (zoals het voor een ander theorie-examen doen). De NVvR dringt aan op onderzoek naar te verwachten ontwijkend gedrag. In dat onderzoek kan ook het strafmaximum worden betrokken. Zo is op overtreding van de nieuwe artikelen 132j en 132o WVV 1994 alleen een geldboete (van de derde categorie) gesteld.

Namens het hoofdbestuur van de Nederlandse Vereniging voor Rechtspraak,
de Wetenschappelijke Commissie

F.F. Langemeijer,
voorzitter

